

Mikkelin kesäyliopiston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma 2023–2025

ANNE HAVUKAINEN

Sisällys

1. Johdanto	2
2. Lait suunnitelman taustalla	2
2.1. Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (8.8.1986/609)	2
2.2. Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)	3
3. Suunnitelman laadinta Mikkelin kesäyliopistossa	3
3.1. Suunnitelman ohjeistus.....	4
4. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus Mikkelin kesäyliopiston opetuksessa ja opiskelussa.....	4
4.1. Nykytilanne	5
4.2. Toimenpiteet ja tavoitteet.....	6
4.3. Vastuutahot.....	8

1. Johdanto

Opetushallituksen mukaan oppilaitoksilla tulee olla tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma. Mikkelin kesäyliopiston yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma on päivitetty koskemaan vuosia 2023–2025. Suunnitelmaa päivitetään tarvittaessa ajanjakson aikana.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmalla pyritään edistämään opiskelijoiden tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta Mikkelin kesäyliopistossa. Tasa-arvossa on kyse ihmisyydestä, ihmisarvosta sekä jokaisen ihmisen ainutkertaisuudesta.

Mikkelin kesäyliopiston yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmassa käydään läpi tasa-arvolaki ja yhdenvertaisuuslaki sekä selvitys oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta. Lopuksi esitellään opiskeluun ja opetukseen liittyvät toimenpiteet ja vastuuhenkilöt.

2. Lait suunnitelman taustalla

2.1. Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (8.8.1986/609)

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986) tuli voimaan 1.1.1987. Lakiin on tehty useita muutoksia ja viimeksi sitä uudistettiin 29.6.2021.

Lain tarkoituksena on estää sukupuoleen perustuva syrjintä ja edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa sekä tässä tarkoituksessa parantaa naisten asemaa erityisesti työelämässä. Lain tarkoituksena on myös estää sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintä.

Mikkelin kesäyliopiston toimintaperiaate perustuu kaikille tasa-arvoiseen ja samanlaisiin mahdollisuuksiin kehittää ammattitaitoa ja kouluttautua erilaisten koulutusten ja avoimien yliopisto-opintojen kautta. Mikkelin kesäyliopiston tarjoamien koulutusten kautta opiskelijoille on yhtäläiset mahdollisuudet parantaa omia sijoittumismahdollisuuksiaan työelämässä sukupuolesta, varallisuudesta tai pohjakoulutuksesta riippumatta. Mikkelin kesäyliopisto huolehtii, että sukupuolten välisen tasa-arvon edistämiseksi tehdään järjestelmällistä ja suunnitelmallista työtä.

Tasa-arvolaki kieltää asettamasta henkilöä sukupuolen, sukupuoli-identiteetin tai sukupuolen ilmaisun perusteella muita epäedullisempaan asemaan opiskelijavalinnoissa, opetusta järjestettäessä, opintosuoritusten arvioinnissa, oppilaitoksen tai yhteisön muussa varsinaisessa toiminnassa sekä tasa-arvolain yleistä syrjintäkieltoa koskevassa säännöksessä tarkoitetulla tavalla. Oppilaitoksen menettelyä on pidettävä kiellettyinä syrjintänä myös, jos henkilö joutuu seksuaalisen häirinnän tai sukupuoleen perustuvan häirinnän kohteeksi tai syrjintäkäselyn tai ohjeen takia syrjityksi tasa-arvolaisissa tarkoitetulla tavalla.

Mikäli opiskelija katsoo joutuneensa syrjityksi sukupuolen perusteella, hänellä on oikeus saada Mikkelin kesäyliopistolta asiaa koskeva kirjallinen selvitys. Selvitys on annettava viivytyksettä. Kirjallinen selvitys on annettava myös, jos opiskelija kokee joutuneensa seksuaalisen häirinnän tai sukupuoleen perustuvan häirinnän kohteeksi. Selvityksessä on tällöin todettava, mihin toimiin Mikkelin kesäyliopisto on ryhtynyt häirinnän poistamiseksi.

2.2. Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) tarkoituksena on edistää yhdenvertaisuutta ja ehkäistä syrjintää sekä tehostaa syrjinnänkohteeksi joutuneen oikeusturvaa. Laissa mainitut syrjintäperusteet ovat ikä, alkuperä, kansalaisuus, kieli, uskonto, vakaumus, mielipide, poliittinen toiminta, ammattiyhdistystoiminta, perhesuhteet, terveydentila, vammaisuus, seksuaalinen suuntautuminen ja muu henkilöön liittyvä syy. (Yhdenvertaisuuslaki 8 §) Perustuslaissa syrjintä on kielletty kaikilla henkilöön liittyvillä perusteilla. (Perustuslaki 6 §).

Sellainen oikeasuhtainen erilainen kohtelu, jonka tarkoituksena on tosiasiallisen yhdenvertaisuuden edistäminen taikka syrjinnästä johtuvien haittojen ehkäiseminen tai poistaminen, ei ole syrjintää. (Yhdenvertaisuuslaki 9§).

Mikkelin kesäyliopiston on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi.

Edistämistoimenpiteiden on oltava oppilaitoksen toimintaympäristö, voimavarat ja muut olosuhteet huomioon ottaen tehokkaita, tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhtaisia.

Mikkelin kesäyliopiston on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi sekä varattava opiskelijoille tai heidän edustajilleen mahdollisuus tulla kuulluiksi edistämistoimenpiteistä.

Yhdenvertaisuuden toteutumista valvovat yhdenvertaisuusvaltuutettu, yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta sekä tarvittaessa oikeusinstanssit.

3. Suunnitelman laadinta Mikkelin kesäyliopistossa

Mikkelin kesäyliopisto on vapaan sivistystyön lain mukaista koulutustoimintaa toteuttava oppilaitos. Mikkelin kesäyliopisto mahdollistaa jatkuvan oppimisen ja sivistyksellisen tasa-arvon toteutumista Mikkelissä ja Etelä-Savon maakunnassa.

Mikkelin kesäyliopisto järjestää yksilöille, yrityksille ja yhteisöille työelämälähtöistä täydennyskoulutusta, avoimia yliopisto-opintoja ja erilaisia tietoon perustuvia luentoja ja seminaareja. Koulutukset ovat pääsääntöisesti avoimia kaikille iästä ja pohjakoulutuksesta riippumatta. Opetus järjestetään huomioiden erilaisissa elämäntilanteissa elävien ihmisten opiskelumahdollisuudet. Koulutukset täydentävät ja monipuolistavat alueen muuta koulutustarjontaa. Toiminnan päämääränä on turvata jatkuvan ja elinikäisen oppimisen mahdollisuudet ja tukea asukkaiden osallisuutta, aktiivista kansalaisuutta ja hyvinvointia Etelä-Savon maakunnassa.

Mikkelin kesäyliopistossa opiskelee vuosittain noin 2500 opiskelijaa.

Mikkelin kesäyliopiston toimintamuodot:

- avoin yliopisto- ja korkeakouluopetus
- työelämälähtöinen täydennyskoulutus
- ikääntyvien yliopistotoiminta

- seminaarit ja tapahtumat

3.1. Suunnitelman ohjeistus

Koulutuksen järjestäjä vastaa, että oppilaitoksella on oppilaitoskohtaisesti laadittu tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, joka on tehty yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Suunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Tasa-arvosuunnitelman tulee sisältää:

- 1) selvitys oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta
- 2) tarvittavat toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi
- 3) arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista. Mikkelin kesäyliopistossa ei ole aiemmin tehty selvitystä opiskelijoiden kokemuksista, miten tasa-arvo ja yhdenvertaisuus on toteutunut.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää opiskelijavalintoihin, opetuksen järjestämiseen, oppimiseroihin ja opintosuoritusten arviointiin sekä seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen.

Suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan joko erillisenä tai johonkin muuhun suunnitelmaan sisältyen ja että henkilöstö ja opiskelijat pääsevät vaikuttamaan sen sisältöön.

Opiskelijoiden tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma perustuu Mikkelin kesäyliopiston vuonna 2017 laadittuun toiminnalliseen tasa-arvon ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan, jossa linjattiin henkilöstön lisäksi myös opiskelijoiden tasa-arvoinen ja yhdenvertainen kohtelu.

Kesäyliopiston henkilökunta on käsitellyt tämän tasa-arvo - ja yhdenvertaisuussuunnitelman 10.11.2023.

4. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus Mikkelin kesäyliopiston opetuksessa ja opiskelussa

Mikkelin kesäyliopiston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma arvioi ja edistää yhdenvertaisuuden toteutumista sekä ohjaa tekemään tarvittavat toimenpiteet.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus kesäyliopiston toiminnassa ei tarkoita, että kaikkia kohderyhmiä ja sukupuolia tulee olla opiskelijoissa yhtä paljon. Yhdenvertaisuuden periaatteena on tehdä tarjonnasta mahdollisimman kattava, jolloin kesäyliopiston opintoihin olisi mahdollista tasapuolisesti hakeutua useiden kohderyhmien edustajia Mikkelin kesäyliopiston koulutusprofiilin rajoissa. Olennaista on myös osallistumisen esteiden ja mahdollisten piilossa olevia opintotarpeiden löytäminen. Kesäyliopistossa otetaan huomioon sukupuoliroolien muutokset sekä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kysymykset opintotarjonnassa.

4.1. Nykytilanne

Mikkelin kesäyliopisto on kaikille avoin ikään, sukupuoleen, terveydentilaan ja muuhun taustaan kuten koulutukseen, ammattiin, elämäkatsomukseen ja poliittiseen kantaan katsomatta. Kesäyliopiston opetuskieli on suomi.

Opiskelijat ilmoittautuvat koulutuksiin, ja heidät valitaan koulutuksiin pääasiassa ilmoittautumisjärjestyksessä. Joihinkin koulutuksiin haetaan pohjakoulutusvaatimusten perusteella tai yhteistyökouluttajan toiveesta erillisellä hakemuksella. Pohjakoulutusvaatimukset on ilmoitettu koulutuksen kuvauksessa. Näin koulutuksiin valitaan pohjakoulutukseltaan tai ammatillisen osaamisen ja työkokemuksen perusteella sopivimmat hakijat.

Opetus järjestetään siten, että mahdollisimman monen on vaivatonta osallistua opetukseen. Lähiopetusta järjestetään Mikkelissä. Useimmissa koulutuksissa, jotka perustuvat lähiopetukseen, on opiskelijalla mahdollisuus osallistua opetukseen myös verkon välityksellä. Koulutusten saavutettavuutta on saatu lisättyä hybridiopetuksen takia. Lisäksi tarjonnassa on runsas määrä verkko-opintoja saavutettavuuden lisäämiseksi.

Digitaalista syrjäytymistä on pyritty ehkäisemään tarjoamalla digitaitoja kehittävä koulutusta, mm. OPH:n rahoittama kesäyliopistojen yhteinen digitaitojen kehittämishanke vuonna 2022, ja ikääntyvien digitaitojen kehittämiseen tähtäävä Geronet-hanke, josta jäi kesäyliopiston tarjontaan säännöllisesti järjestettävät digitaitokoulutukset.

Opettajat noudattavat arvioinnissaan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden periaatteita. Osaamisperusteisissa koulutuksissa arviointia säätelevät opetussuunnitelmaan laaditut arviointikriteerit. Jos koulutus ei ole kuvattu osaamisperusteisesti, siitä annetaan osallistumistodistus. Avoimen yliopisto-opetuksen osalta arviointi toteutetaan yhteistyöyliopiston ohjeiden mukaisesti.

Mikkelin kesäyliopistossa ei ole havaittu syrjintää eikä seksuaalista tai sukupuoleen perustuvaa häirintää.

Kesäyliopiston opiskelijat ovat pääosin työelämässä olevia täydennyskoulutukseen hakeutuvia henkilöitä (pääasiassa sosiaali- ja terveysala, opetus- ja kasvatustieteiden ala ja hallinto), avoimen yliopiston opiskelijoita ja luennoille ja seminaareihin osallistuvista henkilöistä.

Tällä hetkellä kesäyliopiston rahoitusrakenne ei mahdollista sellaisia koulutusmaksuja, jotka tavoittaisivat kaikki kohderyhmät. Hinnoittelu saattaa rajata koulutusten ulkopuolelle esimerkiksi osan työttömistä, eläkeläisistä, pienituloisista ja maahanmuuttajia. Kesäyliopisto tarjoaa myös joitakin maksuttomia luentoja.

Mikkelin kesäyliopiston täydennyskoulutustarjonnasta suurin osa on sosiaali- ja terveysalan ja opetus- ja kasvatustieteiden alan koulutuksia, joissa osallistujien sukupuolijakauma painottuu naisiin. Luennoilla ja seminaareissa käy melko tasaisesti eri sukupuolten edustajia. Lainsäädäntöä käsitteleviin täydennyskoulutuksiin hakeutuu sekä miehiä että naisia.

4.2.Toimenpiteet ja tavoitteet

Mikkelin kesäyliopiston tavoitteena on tarjota kattavasti eri kohderyhmille suunnattuja koulutuksia kesäyliopiston koulutusalat, toiminnan kapasiteetti ja koulutuskysyntä huomioiden.

Mikkelin kesäyliopisto kartoittaa koulutustarpeita erilaisilla yhteistyöfoorumeilla.

Mikkelin kesäyliopisto suunnittelee koulutuksia jatkuvan suunnittelun periaatteella. Suunnittelussa huomioidaan muiden koulutustoimijoiden tarjonta, jotta koulutustarjonta pysyy joustavana eikä kilpaile muiden alueen koulutustoimijoiden tarjonnan kanssa.

Mikkelin kesäyliopistolla on yhteistyötä lukioiden kanssa. Yhteistyötä lukioiden kanssa kehitetään nuorten tavoittamiseksi. Kesäyliopisto tarjoaa nuorille mahdollisuuksia opiskella yliopisto-opintoja jo lukio-opintojen aikana ja mahdollisuuksia hakeutua ns. väyläopintojen kautta yliopistoon tutkinto-opiskelijaksi.

Mikäli kesäyliopistossa havaitaan syrjintää, seksuaalista tai sukupuoleen perustuvaa häirintää, siihen puututaan nopeasti ja tehokkaasti.

Mikkelin kesäyliopisto ottaa käyttöön vuonna 2024 verkkopohjaisen tasa-arvokyselyn opiskelijoille, joka toteutetaan jatkossa joka vuosi. Kyselyyn valitaan satunnaisesti opiskelijat esim. tietyinä kuukautena Mikkelin kesäyliopistossa opiskelleet.

TAULUKKO 1. Yhdenvertaisuuteen tähtäävät toimet, tavoitteet ja seuranta- ja arviointimenetelmät opetuksessa

Toiminta	Tavoite	Seuranta ja Arviointi
Opiskelijaksi hakeutuminen ja opiskelu	Jokainen voi pohjakoulutuksesta, varallisuudesta tai iästä riippumatta hakeutua Mikkelin kesäyliopiston opiskelijaksi ilmoittautumalla opintoihin. Ei opiskelijavalintaa käytössä. Koulutusten hinnat pidetään kohtuullisina kesäyliopistojen valtionosuusrahoitus huomioiden ja koulutusmaksujen aikatauluista neuvotellaan opiskelijoiden kanssa tarvittaessa. Yhdenvertainen opiskelijoiden kohtelu.	Koulutuksiin ja opintoihin ilmoittautumisessa useita vaihtoehtoisia tapoja. Opintoihin voi ilmoittautua, soittamalla, sähköpostilla, nettisivujen ilmoittautumislomakkeen kautta tai ilmoittautumalla kesäyliopiston toimistolla. Koulutusten ja opintojen hintatason pitäminen kohtuullisena, ei tarpeettomia hinnankorotuksia. Yhdenvertaisuus hinnoittelussa ja hinnoittelun pelisäännöt. Koulutusmaksutuotoilla katetaan valtaosa kesäyliopiston kuluista, ei voiton tavoittelua.
Opetuksen ja oppimisympäristön yhdenvertaisuus	Tilat, oppimateriaalit ja opetusmenetelmät ovat saavutettavia.	Tilojen, oppimateriaalien ja opetusmenetelmien arviointi koulutuspalautteissa.

	<p>Opetuksessa hyödynnetään etä-, lähi- ja monimuoto-opetusta.</p> <p>Esteetön pääsy opetustiloihin.</p> <p>Verkkovälitteisissä koulutuksissa ja opinnoissa it- ja pedagoginen tuki.</p> <p>Opetusmateriaalien monistaminen tarvittaessa opiskelijoille tai sähköisesti jakaminen.</p> <p>Käyttäjätunnukset tarvittaviin tietoteknisiin sovelluksiin koko opinto-oikeuden ajan.</p>	<p>Emoyliopistojen keräämä oma palaute.</p> <p>Reaaliaikaisten verkkoluentojen ja verkkokoulutusten aikana aina henkilökuntaa paikalla tukena.</p> <p>Satunnaisesti valitulle opiskelijaryhmälle / -ryhmille kysely yhdenvertaisuuden toteutumisesta esim. joka toinen vuosi. Kyselyn tulosten analysointi.</p>
Opintojen ohjaus	<p>Kaikilla avoimen yliopisto-opetuksen opiskelijoilla on mahdollisuus saada opintoneuvontaa ja ohjausta opintoihin opintojen eri vaiheissa (ennen opintojen aloittamista, opintojen aikana ja opintojen päättyessä).</p> <p>Ohjaus ja neuvonta myös opintoja suunnitteleville henkilöille.</p> <p>Tutorkäytäntö / ryhmäohjausmalli osassa avoimen opintoja.</p> <p>Reaaliaikaisten verkko-opintojen hostaus</p> <p>Emoyliopistojen tietojärjestelmiin opastus</p>	<p>Palaute henkilökunnan toiminnasta opintojaksopalautteiden yhteydessä.</p>
Viestintä	<p>Oppilaitoksen sisäinen ja ulkoinen viestintä saavuttaa tarvittavat käyttäjäryhmät.</p> <p>Viestintäkanavissa huomioitu erilaiset tarpeet ja opiskelijat.</p> <p>kesäyliopiston verkkosivuissa huomioita saavutettavuus.</p>	<p>Viestintäsuunnitelman mukaiset menettelytavat.</p> <p>Opiskelijapalaute</p>

4.3. Vastuutahot

Mikkelin kesäyliopisto on Mikkelin kesäyliopiston kannatusyhdistyksen ylläpitämän yksityinen oppilaitos, jonka ylintä päätäntävaltaa käyttää kannatusyhdistyksen kokouksen valitsema kahdeksan jäseninen johtokunta.

Kesäyliopiston toiminnasta vastaa rehtori.

Kesäyliopiston henkilökunta vastaa omalla toiminnallaan käytännön toimivuudesta.

Yhteystiedot:

Yhteyshenkilö rehtori Anne Havukainen

sähköposti: anne.havukainen@mikkelinkesayliopisto.fi

puhelinnumero: 050 367 1449

Oppilaitoksen sähköpostiosoite: koulutus@mikkelinkesayliopisto.fi

Oppilaitoksen puhelinnumero: 044 710 4242